

Tolnay Imre

Alapkérdésekről feketén-fehéren, kéken

Szöllősi Tibor kiállítása

➤ Raiffeisen Galéria, Budapest

➤ 2011. szeptember 5 – október 23.

A táblakép tárgyi – anyagi, szellemi – mivoltára, a festészet mibenlétére, alapkérdéseire is reflektáló kiállítás egy bank terében (galériájában) már önmagában is figyelmet érdemlő dolog a 2010-es évek elején. SZÖLLŐSI TIBOR festményei a Raiffeisen Galéria mészkő-natúr fa társítású (és egyben ritmust adó) horizontális falsávjai közegébe helyezett fehér felületeken *singulus* vagy *trinus tractus*okként szembesülnek egymással és a szemlélővel. Racionális szerkezetként, de érzelmi-érzéki tartalmakkal és metódusokkal felépülő festmények, szűk mezsgyén mozgó szín- és formavilággal. Legalábbis első benyomásra. Hogy absztrakt előadásmódú tartalommal, már-már monokróm festőiséggel, a geometria lírai vallatásával állunk szemben, az bizonyos, ennél sokkal több bizonyossággal azonban nem kíván élni a festő, inkább a nézőt is a keresés, megismerés, építkezés folyamatának részesévé teszi. Festményeinek címei is felvállalják ezt a kereső, műfaji alapkérdéseket feszegető magatartást: *Vázlat*, *Horror vacui*, *Ambivalencia* stb.

SZÖLLŐSI TIBOR

Ab ovo, 2010, 100 × 150 cm, akril, vászon, (Modern Képtár, Veszprém tulajdona), © Fotó: Sulyok Miklós

Egymást fedő, de nem egymásnak feszülő, hanem egymást feltételező, egymásból következő gesztusok többirányúan diagonális hálóját látjuk, festői hálózatot, mely korunkban, az egymást át- meg átszövő hálózatok korában, többlettartalmakkal ruhazza fel a festményt. Ugyanakkor rétegek tárulnak fel és kerülnek egymásra, a rendkívül redukált kolorit esetében ez határozott alkotói szándékot is feltételez: a festői „törvény szövedéke felfeslik” itt-ott és egy más arcú / jelentésű réteget, szellemi szférát tár fel. A hideg, racionális *kék* geometrikus gesztusok alól *hússzínű*, érzékibb, organikusabb világ tűnik elő, az ellentmondást nem tűrő *szénfekete* réteg kékes derengést enged, „szűr” át, máshol meg transzparens *szürke* struktúra tesz láthatóvá tiszta, érintetlen *fehér* atmoszférát, vagy fehér struktúra fed fekete, infernális mélységeket. Szöllősi Tibor most kiállított képeinek többsége négyzet vagy majdnem négyzet formátumú, utóbbi esetben álló, triptichon-formába rendezett (vagy rendeződő), illetve fekvő kompozíciókkal van dolgunk. Ez a formai értelemben erősen szimmetrikus, statikus képépítés, hermeneutikai értelemben ortodox, puritán, szakrális jelleg semmiképpen sem lehet véletlenszerű: a festő makacs, de kutató módon viszonyul a klasszikus képiséghez, formátumhoz, a *kép* csak

mint súlyos tartalmú vagy inkább többrétegű meditációs tényező jöhet szóba nála. E vélekedést a sokszor eszköztelen, reduktív szín-és formahasználat nemhogy gyengítené, inkább erősíti; archaikus, puritán és introvertáltan középkori, semmint extrovertáltan reneszánsz viszonyulás a piktúrához Szöllősié. A festmény mélységeket feltáró, feltárni akaró, szinte néma médium és nem felületesen, fecsegően kommunikáló dolog – válik nyilvánvalóvá számunkra. Éppen „némasága” révén alkalmas a kommunikációra. A képekre szín- és formai értelemben egyaránt jellemző monotonitás ritmikája és az így felgyülemelő energiatöbblet mélyebb tartalmakat és szélesebb spektrumot tár fel, mint azt egy gesztikulálással teli tarkaság tenné, gondoljunk csak a különböző kultúrákban monoton módon ismételt szavakra, mondatokra.

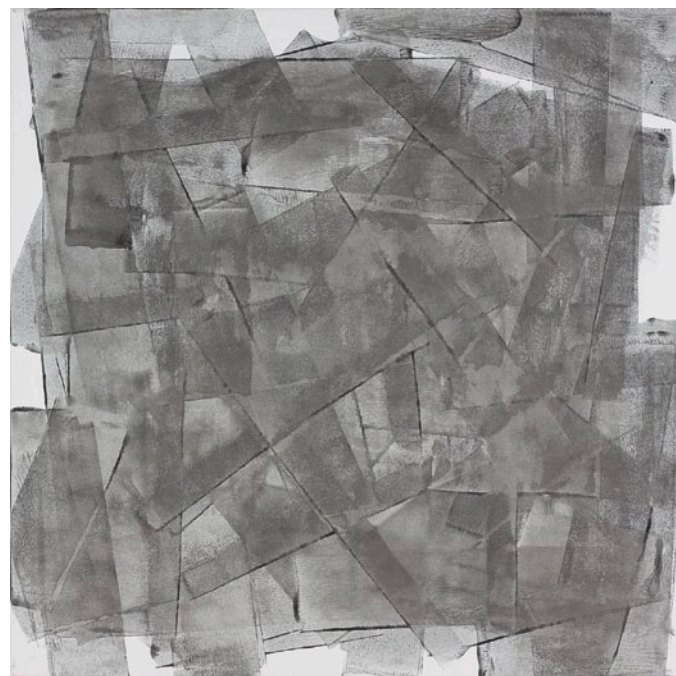
A kiállított képhármasok esetében logikai összetartozást, kísérleti-gondolati munkafázisok stációinak rögzítését tapasztalhatjuk meg: egyik esetben a szürke képszövedék egyik irányban hideg kékes, másikban barnás meleg tónus felé változik, a felületi megoldások összetettebbek, amikor a fehéren megmunkált képmező egyik társa éles, fekete karcolásokkal átszőtt, a másik oldalán pedig vöröses, zúzódasos derengésen át puha, szürke tartománnyá változik. Pontosabban a fent leírt tapasztalatokon inneni és túli élmények részeseivé válunk, tehát egyszerre *a priori* és *a posteriori* ismeretben részesülünk. Több nagy hazai és külhoni előd és kortárs képi építkezésével rokonnak tűnő megoldásokat fedezhetünk fel, de azokat felülírva, egyéni szín-és anyaghasználattal, felületkezeléssel. Ugyanakkor Szöllősi monoton megoldásokban testet öltő racionalizmusa mögött fontos tényező líraisága, amely a zabolázott véletlenek és a tudatosság ellentmondását az anyag mint szellem-esszencia segít feloldani. Komor, szinte ipari hangulatot árasztó színvilága, képeinek transzparens rétegei megélhető térélményt, transzcendens vonzása mellett nagyon is immanens atmoszférát közvetítenek. „Festményei – írja róla Cseh Szilvia – a pragmatikus összefüggésektől elhatárolódva teremtenek többféle értelmezési lehetőséget kínáló képi rendszert...”

Szöllősi Tibor táblaképei összekarcolt, lemeszelt ablak-táblákra is, át-meg átfestett falakra, elfedett, közel hozott vagy feltárt mélységekre is utalnak; sorok közötti sorok, úgy is érezhetjük, csak térségünk vonatain és épületein szocializálódott lélek rezonálhat igazán rájuk... Manipulált, tudatosan (?) ellehetlenített kilátás(ok), dialógusok, sőt megannyi harc a képiséggel. De nem a kép, hanem készítésének folyamata Szöllősi kommunikációja, a képmező a szellemi és fizikai gesztusok tere, a párbeszéd maga. Ténykedése a képfelület bejárása, újralfedezése, megismerése és megismertetése a szó minden értelmében.

SZÖLLŐSI TIBOR
Ambivalencia, 2000, 115 x 120 cm,
olaj, vászon, © Fotó: Sulyok Miklós

SZÖLLŐSI TIBOR
Vázlat, 2010, 100 x 100 cm, akril,
vászon, © Fotó: Sulyok Miklós

SZÖLLŐSI TIBOR
Horror vacui, 2011, 120 x 120 cm,
akril, vászon, © Fotó: Sulyok Miklós

